



IKÄIHMISTEN PERHEHOITO

- TOIMINTAOHJE ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNNASSA

SISÄLLYS

1.	IKÄIHMISTEN PERHEHOITO.....	4
1.1.	Perhehoidon lainsäädäntö	4
1.2.	Perhehoidon tarkoitus.....	4
1.3.	Perhehoidon myöntämisperusteet	5
1.4.	Perhehoidon toteuttaminen.....	5
1.5.	Perhehoidon muodot	5
1.5.1.	Jatkuva perhehoito.....	5
1.5.2.	Lyhytaikainen perhehoito	5
1.5.3.	Osavuorokautinen perhehoito.....	6
1.5.4.	Perhehoito asiakkaan kodissa	6
1.6.	Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero.....	6
2.	MITEN PERHEHOIDON ASIAKKAAKSI?	6
3.	PERHEHOITAJAN/PERHEKODIN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET	7
3.1.	Perhehoitaja	7
3.2.	Perhekoti	9
3.3.	Hoidettavien määrä perhehoidossa	9
4.	PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄ SUUNNITELMA JA SOPIMUKSET	10
4.1.	Perhehoidon hoito- ja kuntoutussuunnitelma	10
4.2.	Toimeksiantosopimus.....	10
4.2.1.	Toimeksiantosopimuksen sisältö	10
4.2.2.	Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen.....	11
5.	PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET	11
5.1.	Hoitopalkkio ja kulukorvaus	11
5.1.1.	Jatkuvan perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus	12
5.1.2.	Jatkuvan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus	12
5.1.3.	Lyhytaikaisen kokovuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus.....	13
5.1.4.	Lyhytaikaisen osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus.....	13
5.1.5.	Kiertävän perhehoitajan hoitopalkkio ja kulukorvaus	13
5.2.	Käynnistämiskorvaus	14
5.3.	Oman auton käyttö ja matkakorvaukset.....	14
6.	PERHEHOIDON KESKEYTYMINEN	14

6.1.	Perhehoitajan oikeus vapaisiin ja korvaukset vapaan ajalta.....	14
6.2.	Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon vapaissa	15
6.3.	Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon poikkeustilanteissa 16	
6.4.	Perhehoitajan sairastuminen ja korvaukset sairausloman ajalta.....	16
6.5.	Perhehoitajan koulutus, työnohjaus ja vertaistapaamiset.....	17
6.6.	Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset.....	17
6.7.	Perhehoitajan oikeus omiin henkilökohtaisiin vapaisiin	18
6.8.	Asiakkaasta aiheutuvat perhehoidon keskeytykset ja perhehoidon päättyminen.....	18
7.	PERHEHOIDON TUKI JA OHJAUS	19
8.	PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA JA VAKUUTUKSET.....	19
8.1.	Perhehoitajan eläketurva	19
8.2.	Perhehoitajan vakuutukset.....	19
9.	YHTEISTYÖ.....	20
10.	SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS	20
11.	PERHEHOIDON ASIAKASMAKSUT.....	20
11.1.	Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksu ja käyttövara	20
11.1.1.	Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu	21
11.1.2.	Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu asiakkaan poissaolon ajalta	21
11.1.3.	Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu osakuukauden ajalta.....	22
11.1.4.	Asiakkaan käyttövara jatkuvassa perhehoidossa.....	22
11.2.	Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu.....	22
11.3.	Osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksu	23
11.4.	Asiakkaan kodissa tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksu	23
11.5.	Muuta asiakasmaksuista.....	23
12.	PERHEHOITOASIAKKAAN KULJETUS.....	24
13.	ASIAKKAAN LÄÄKEHOITO PERHEKODISSA	24
14.	HOITOTARVIKEJAKELU.....	24
15.	PERHEHOIDON ASIAKKAAN YKSITYISVARAT JA OMAISUUSLUETTELO	25
16.	ASIAKKAAN EDUNVALVONTA.....	25
17.	ASIAKKAAN VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	25
18.	ASIAKKAAN KUOLEMA PERHEHOITOKODISSA	25

1. IKÄIHMISTEN PERHEHOITO

Toimintaohje sisältää tietoa siitä, miten maakunta järjestää, tuottaa ja toteuttaa perhehoitoa ikäihmisille **perhekodissa tai asiakkaan omassa kodissa**. Toimintaohjeessa kuvataan mm. ikäihmisten perhehoidon keskeiset käsitteet, perhehoidon toteutus, perhehoidon asiakasmaksut, perhehoitajien palkkiot ja niihin liittyvät periaatteet, perhehoitajan asema ja tuen muodot sekä niiden toteutus.

Perhehoidon myöntäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Palveluohjauksessa otetaan huomioon asiakkaan osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon ja kokemukseen perustava valinta.

1.1. Perhehoidon lainsäädäntö

Keskeisiä ikäihmisten perhehoitoa säätäviä lakeja ovat:

- Perhehoitolaki 263/2015
- Laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000
- Laki 734/1992 ja asetus 912/1992 sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
- Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)
- Sairausvakuutuslaki (1224/2004)
- Kotikuntalaki (201/1994)
- Henkilötietolaki (523/1999)
- Hallintolaki 434/2003
- Hallintolainkäyttölaki 586/1996
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 § muuttamisesta 267/2015
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459
- Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (486/2015)
- Työntekijän eläkelaki (395/2006)
- Kunnallinen eläkelaki (549/2003)
- Terveystieteiden huoltolaki (1326 /2010)
- Pelastuslaki (379/2011)

1.2. Perhehoidon tarkoitus

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona (Perhehoitolaki 263/2015, 2 §). Perhehoidon asiakkaalla on muihin perhekodin jäseniin tasavertainen asema.

1.3. Perhehoidon myöntämisperusteet

Asiakkaan on mahdollista saada perhehoitoa, kun hänellä ei ole sairaalahoidon, muun vaativan ammatillisen hoidon, kahden henkilön avustamisen tai säännöllisen yöaikaisen avustamisen tarvetta MUTTA:

- hän ei pärjää kotona tai hän kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta, yksinäisyyttä kotiin annettavista palveluista huolimatta TAI
- hän tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea TAI
- hänen toimintakykyään heikentää esimerkiksi muistiin vaikuttava sairaus tai iän tuoma hauraus TAI
- perhehoito tukee hänen läheistensä jaksamista

Asiakkaan on mahdollista saada jatkuvaa perhehoitoa:

- toimintakyky on alentunut, mutta asiakas ei tarvitse ympärivuorokautista valvontaa/ohjausta ja hoitoa

Asiakkaan on mahdollista saada lyhytaikaista perhehoitoa:

- tukemaan kotona asumista
- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien ajaksi
- omaishoitajan/hoitavan omaisen jaksamisen tueksi tai esim. omaishoitajan sairastuessa tai omaishoitosuhteen päättyessä
- kuntouttavana jaksana esim. sairaalahoidon jälkeen

1.4. Perhehoidon toteuttaminen

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa perhehoitoa toteutetaan **toimeksiantosopimussuhteisena perhehoitona perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona**. Asiakaskohtainen toimeksiantosopimus tehdään yhdessä perhehoitajan kanssa. Perhehoitoa myönnettäessä ottaen huomioon perhekotien resurssit. Perhehoitoon asiakkaalla ei ole ns. subjektiivista oikeutta.

1.5. Perhehoidon muodot

1.5.1. Jatkuva perhehoito

- Ympärivuorokautista, tai hoitoaika vähintään 12 h/vrk, toistaiseksi voimassaolevaa perhehoitoa.

1.5.2. Lyhytaikainen perhehoito

- Käsittää tietyn, ennalta sovitun hoitojakson, jolla on alku- ja loppupäivämäärä.

- Lyhyen perhehoidon jakso voidaan sopia ennakkoon tai se voi perustua asiakkaan äkilliseen tarpeeseen.
- Ympäri vuorokautista perhehoitoa tai hoitoaika vähintään 12 h/vrk
- Jos lyhytaikaisen perhehoidon tarve muuttuu pitkäaikaiseksi, siitä tulee tehdä uusi asiakaspäätös ja uusi asiakaskohtainen toimeksiantosopimus.

1.5.3. Osavuorokautinen perhehoito

Osavuorokautinen perhehoito on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee perhehoidon palvelua osavuorokautisesti (hoitoaika < 12h, joko päivä- tai yöhoitona). Osavuorokautinen perhehoito voi olla jatkuvaa tai lyhytaikaista.

1.5.4. Perhehoito asiakkaan kodissa

Kiertävä perhehoitaja voi työskennellä perhehoidettavan kotona. Tämä mahdollistaa omaishoitajan vapaan esimerkiksi tilanteissa, joissa ikäihminen ei voi tai halua lähteä pois omasta kodistaan. Tällöin perhehoito on pääsääntöisesti osavuorokautista.

1.6. Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoidosta ei ole kyse silloin, kun asiakkaan hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso.

2. MITEN PERHEHOIDON ASIAKKAAKSI?

Perhehoidon asiakkaaksi haetaan ottamalla yhteyttä oman alueen asiakasohjausyksikköön. Pääsääntöisesti hakemus toimitetaan kirjallisesti ja se käsitellään SAS-työryhmässä.

Ennen perhehoidon aloittamista kartoitetaan asiakkaan toimintakyky, palveluntarve ja soveltuvuus perhehoitoon. Kartoituksessa käytetään apuna erilaisia toimintakykymittareita ja muistitestiä. Kartoituksen tekee asiakasohjausyksikön viranhaltija yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa tai läheistensä kanssa.

Palvelun myöntämisestä asiakkaalle tehdään muutoksenhakukelpoinen viranhaltijapäätös.

3. PERHEHOITAJAN/PERHEKODIN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET

3.1. Perhehoitaja

Toimeksiantosopimussuhteiseksi perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka on koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella sopiva antamaan perhehoitoa. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä **ennakkovalmennus** (Perhehoitolaki 263/2015, 6 §).

1. Perhehoitajalla tulee olla tehtävään edellyttämät valmiudet
2. Perhehoitajana voi toimia parisuhteessa elävät, yksinasuvat tai sisarukset
3. Perheenjäsenten ihmissuhteet ovat kunnossa ja perheen talous on vakaa
4. Perhehoitajan terveydentila on riittävä ja perheessä ei ole erityisen vaativaa hoitoa tarvitsevaa perheenjäsentä

Perhehoito on koko perheen asia ja jo selvittelytyön vaiheissa kartoitetaan kaikkien perheenjäsenten mielipide perhehoitoperheeksi ryhtymisestä. Kaikkien perheenjäsenten on hyväksyttävä kodissa tapahtuva perhehoito.

Lisäksi selvitetään muut mahdolliset perhehoidon ehdottomat esteet. Perhehaastattelujen jälkeen perhehoidosta kiinnostuneille/valmennukseen hyväksytyille järjestetään ennakkovalmennus, joka voi olla yksilö- tai ryhmävalmennusta.

IKÄIHMISTEN PERHEHOITAJILTA EDELLYTETTÄVÄT VALMIUDET

1) PITÄÄ HUOLTA IKÄIHMISEN HYVINVOINNISTA (hoivata)

- Perustaa toimintansa ikäihmisten hyvän hoidon arvoihin ja eettisiin periaatteisiin.
- Tarjoaa ikäihmiselle hoivaa ja huolenpitoa, mikä tukee hänen terveyttään sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.
- Tarjoaa hyvän perushoidon.
- Tietää ikäihmisten yleisimmät sairaudet ja ymmärtää lääkehoidosta huolehtimisen merkityksen.
- Tarjoaa ikäihmiselle turvallisen ja viihtyisän elinympäristön.
- Tekee huomioita ikäihmisen terveydentilasta sekä tunnistaa tilanteita, jotka edellyttävät ammattihenkilön tekemää arviointia tai hoitoa.

2) AUTTAA JA TUKEA IKÄIHMISTÄ HÄNEN OMIEN VOIMAVAROJENSA HYÖDYNTÄMISESSÄ JA TOIMINTAKYVYN YLLÄPITÄMISESSÄ

- Ymmärtää ikäihmisen elämänhistorian tuntemisen merkitys.
- Ymmärtää ja hyväksyy ikääntymisen mukanaan tuomat muutokset.
- Ymmärtää ikäihmisen fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten ja henkisten voimavarojen hyödyntämisen merkityksen ja kartoittaa ne yhteistyössä ikäihmisen, läheisten ja muiden tahojen kanssa.
- Osaa huomioida ikäihmisen yksilölliset tarpeet ja toiveet.
- Mahdollistaa ikäihmiselle osallistumisen arjen toimiin ja antaa tukea ja ohjausta tarvittaessa.
- Osaa kuunnella ikäihmistä ja olla vuorovaikutuksessa hänen kanssaan.
- Edistää ikäihmisen itsemääräämisoikeutta turvallisuutta vaarantamatta.

3) MAHDOLLISTAA JA TUKEA IKÄIHMISEN JA HÄNEN LÄHEISTENSÄ YHTEYDENPITOJA

- Ymmärtää ikäihmisen perhe- ja ystävyys-suhteiden merkityksen.
- Mahdollistaa läheisten vierailut ja muun yhteydenpidon.
- Taitoa tukea ikäihmisen suhteita ja käytännön yhteydenpitoa hänen läheisiinsä.

4) TEHDÄ YHTEISTYÖTÄ IKÄIHMISEN ASIOISSA

- Tietoa, taitoa ja halua tehdä yhteistyötä muiden ikäihmisen asioita hoitavien tahojen kanssa.
- Tietää ja ymmärtää erilaisten palveluja ja hoitoa koskevien suunnitelmien merkitys.
- Tietää perhehoitajan tehtävät, oikeudet ja vastuut pitkä- ja lyhytkestoisessa perhehoidossa.
- Ymmärtää salassapitovelvollisuuden merkitys ja toimia sen mukaisesti.
- Tunnistaa omat voimavaransa ja on valmis ottamaan vastaan tukea ja ohjausta tarvittaessa.

5) ON VALMIS SITOUTUMAAN PERHEHOITAJAN TEHTÄVÄÄN

- Ymmärtää pysyvyyden ja jatkuvuuden merkityksen ikäihmisen elämässä.
- Ymmärtää, mitä pitkäaikaiseen perhehoitoon sitoutuminen merkitsee.
- Tietoa arvioida perhehoidon jatkumisen tarkoituksenmukaisuus ikäihmisen kannalta.
- Taitoa tukea ikäihmistä perhehoidon päättyessä.
- Ymmärtää ja hyväksyy perhehoidon valvonnan merkityksen.

lähde: Perhehoitoliitto ry

3.2. Perhekoti

Perhekodilla tarkoitetaan aluehallintovirastolta (AVI) luvan saanutta ammatillista perhekotia tai perhehoitolain (263/2015, 3 §) mukaisen toimeksiantosopimuksen tehneen perhehoitajan kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa. **Maakunta toteuttaa vain toimeksiantosopimussuhteista ikäihmisten perhehoitoa.** Toimeksiantosopimussuhteisen perhekodin hyväksyy tehtävään nimetty perhehoidosta vastaava viranomaisinen.

Perhekotia koskevat vaatimukset:

- perhekodin tulee olla olosuhteiltaan sopiva, esteetön siellä annettavalle hoidolle
- perhekodin tulee olla rakenteeltaan, tiloiltaan, varustetasoltaan turvallinen ja annettavalle hoidolle sopiva
- perhekoti on tarkoituksenmukainen, kodikas, viihtyisä ja siellä on myönteinen ilmapiiri
- perhekodin sijainti on asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja läheisten yhteydenpidon kannalta hyvä
- perhekodissa on turvallista asua
- perhehoitaja vastaa perhekodin turvallisuudesta myös poikkeusolojen aikana ja hän on velvollinen tekemään eri viranomaisten esittämät mahdolliset turvallisuuteen liittyvät korjaustoimenpiteet sovitun ajan puitteissa
- perhekotiin laaditaan turvallisuusselvitys ja pelastussuunnitelma yhteistyössä perheen, ja perhehoidosta vastaavan viranomaisen kesken

Perhehoidossa asiakkaalla tulee olla mahdollisuus yksityisyyteen:

- perhekodissa asiakkaalle on lähtökohtaisesti varattu oma huone
- perhehoidon asiakkaalla on mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa
- perhehoidon asiakkaalla on käytössä kaikki kodin yhteiset tilat
- perhehoidon asiakkaalla on perhekodissa tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa

3.3. Hoidettavien määrä perhehoidossa

Perhekodissa saadaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää (4) henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset tai muut erityistä huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuna. (Perhehoitolaki 263/2015, 7 §). Mikäli perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi ennakkovalmennuksen käynnystä perhekodissa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on lisäksi tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- ja kasvatustehtävistä, saadaan perhekodissa hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta (6) henkilöä (Laki perhehoitolain muuttamisesta 7 §). Perhehoitajalla ei kuitenkaan ole oikeutta tiettyyn määrään hoidettavia, vaan hoidettavien määrästä päättää aina perhehoidon sijoituksen tekevä kunta.

Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi perhekodissa olla samanaikaisesti hoidettavana useampi henkilö kuin 7 §:ssä säädetään. Erityisistä syistä

voidaan 7 §:ssä säädetystä samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Erityisenä tilanteena pidetään lähinnä tilannetta, jossa perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä ja heidän toimintakykynsä ja keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä (Perhehoitolaki 263/2015, 9 §).

4. PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄ SUUNNITELMA JA SOPIMUKSET

4.1. Perhehoidon hoito- ja kuntoutussuunnitelma

Pääsääntöisesti jokaiselle perhehoidon asiakkaalle tehdään perhehoidon hoito- ja kuntoutussuunnitelma, joka arvioidaan ja päivitetään vähintään vuosittain ja lisäksi tarvittaessa. Suunnitelma tehdään yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiomaistensa, perhehoitajan sekä muiden perhehoitoon osallistuvien kanssa.

4.2. Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja perhehoidosta vastaava viranomaisen sopivat hoitosuhteeseen liittyvät velvollisuudet ja oikeudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitoon sijoitetun osalta. Sopimus tarkistetaan tilanteen muuttuessa ja sitä ei voi muuttaa yksipuolisesti. Toimeksiantosopimuksen tehnyt perhehoitaja/perhehoidon sijainen/kiertävä perhehoitaja ei ole työsopimuslaissa tarkoitetussa työsuhhteessa.

Jatkuvan perhehoidon toimeksiantosopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevana. Lyhytaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimus tehdään aina määräaikaisena.

4.2.1. Toimeksiantosopimuksen sisältö

1. sopijaosapuolet
2. perhehoidon asiakkaan henkilötiedot (Laki sosiaalihuollon asemasta ja oikeuksista 2000, 17§)
3. palkkion saaja
4. perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio, kulukorvaus sekä hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksaminen vapaan ajalta ja hoidon keskeytyessä
5. mahdollinen matkakorvaus (kiertävä perhehoitaja)
6. käynnistämiskorvaus sekä mahdollinen takaisinperintä, erilliseen suunnitelmaan kirjaetaan yksilöidysti tarvittavat hankinnat ja perhekotiin liittyvät korjaukset
7. mahdollinen erityisten kustannusten korvaaminen
8. perhehoitajan oikeus vapaaseen, vapaapäivien toteuttaminen, hoidettavien sijaishoidon järjestäminen, hoitopalkkion ja kustannusten korvaaminen vapaan ajalta
9. perhehoidon muoto, kesto aika ja voimaantulo
10. yhteistyö perhehoidosta vastaava viranomaisen kanssa ja perhehoidon tuki; perhehoitajien tapaamiset, täydennyskoulutus, työnohjaus, muu tuki

11. toimeksiantosopimuksen irtisanomisen ja purkamisen ehdot
12. perhehoitajan velvoitteet, sisältäen salassapitovelvollisuuden
13. perhehoidon valmennuksen suorittaminen ja kodin hyväksyminen perhekodiksi
14. perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestäminen
15. tapaturmavakuutus toimeksiantosopimussuhteiselle perhehoitajalle. Mikäli molemmat avo-/aviopuolisot sitoutuvat vastaamaan yhdessä perhehoitoon sijoitettujen hyvinvoinnista, ovat molemmat vakuutettuja.
16. tarvittavat muut asiat kuten perhehoitoon osallistuvat muut henkilöt, epävirallinen tuki
17. allekirjoitukset

4.2.2. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan sopimus irtisanoa päättymään irtisanomisesta seuraavan kahden kuukauden kuluttua (Perhehoitolaki 263/2015, 12 §). Mikäli perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, perhehoidosta vastaavan viranomaisen tulee pyrkiä saamaan siihen korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi.

Perhehoito voi päättyä perhehoitajan lopettaessa perhehoitajan tehtävässä toimimisen, perhehoidon asukkaan tarpeiden muuttuessa, perhehoidon asukkaan kuollessa tai viranomaisen todetessa perhekodissa annetun hoidon sopimattomaksi/puutteelliseksi. Perhehoito päätetään hallitusti yhteistyössä perhehoidosta vastaava viranomaisen, perhehoitajan, perhehoidossa olevan asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa.

5. PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET

5.1. Hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoitajalle maksetaan kutakin perhehoidossa olevaa asiakasta kohden **hoitopalkkio ja kulukorvaus**. Jos avio- tai avopuolisot tai sisarukset toimivat yhdessä perhehoitajina, perhehoidon palkkioiden ja korvausten jakamisesta sovitaan heidän kesken erikseen. Hoitopalkkio ja kulukorvaus voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös perhehoitolaissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä (Perhehoitolaki 263/2015, 16 §). Hoitopalkkio on veronalaista tuloa ja se kartuttaa eläkettä. Myös kulukorvaus on veronalaista tuloa, mutta perhehoitaja voi esittää sen vähennettäväksi verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan perhehoitajalle kuukausittain jälkikäteen.

Kulukorvaukseen sisältyvät:

- asuminen perhekodissa ja asunnon käytöstä aiheutuvat menot: jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen
- päivittäiset ravintomenot sisältäen erikoisruokavaliot
- tavanomaiset yhteiskäytössä olevat ensiaputarvikkeet (laastarit yms.)
- yhteiskäytössä olevat ihon- ja hiustenpesuaineet
- asiakkaan vaatteiden ja liinavaatteiden pyykkihuolto
- perhehoidosta perhehoitajalle aiheutuneet puhelinkulut

- omalla autolla ajettujen perhehoitoon kuuluvien ajojen matkakuluvähennykset, eli tavanomainen liikkuminen esim. apteekkiasiointi, hoitotarvikkeiden haku, kaupassa käynnit

Perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrää tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Kulukorvausta ja käynnistämiskorvausta tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

5.1.1. Jatkuvan perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito toistaiseksi voimassaolevaa. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan tulo-, läsnäolo- ja lähtöpäiviltä.

arviointimenetelmänä RAVA-indeksi ja/tai MMSE- muistitesti	RAVA-indeksi	RAI Maple 1-5	CPS/MMSE	Hoitopalkkio €/kk/asiakas	Kulukorvaus €/kk/asiakas
taso 1. Säännöllinen hoivan ja huolenpidon tarve	≤ 2,5	2-3	2-3/18 – 23	795	605
taso 2. Lähes jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	2,5–3,0	3-4	3/16–17	895	605
taso 3. Jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	> 3,0	> 4	3-4/0-15	1095	605

Erityisestä syytä hoitopalkkiota voidaan kokonaisarvion perusteella korottaa seuraavalle tasolle, vaikka toimintakykyindeksien arvot eivät täyttyisi.

Mikäli jatkuva perhehoito alkaa tai päättyy (esim. asiakas siirtyy palveluasumisen tai laitoshoidon piiriin, asiakkaan kuolema) kesken kalenterikuukauden, lasketaan hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä osakuukaudelta jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä.

5.1.2. Jatkuvan osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito osavuorokautista ja toistaiseksi voimassaolevaa, hoito toteutuu päivä- tai yöhoitona. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneilta osavuorokautisilta hoitopäiviltä.

arviointimenetelmänä RAVA-indeksi ja/tai MMSE- muistitesti	RAVA-indeksi	RAI Maple 1-5	CPS/MMSE	Hoitopalkkio €/kk/asiakas	Kulukorvaus €/kk/asiakas
taso 1. Säännöllinen hoivan ja huolenpidon tarve	≤ 2,5	2-3	2-3/18 – 23	700	520
taso 2. Lähes jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	2,5–3,0	3-4	3/16–17	800	520
taso 3. Jatkuva hoidon ja huolenpidon tarve	> 3,0	> 4	3-4/0-15	1000	520

Erityisestä syytä hoitopalkkiota voidaan kokonaisarvion perusteella korottaa seuraavalle tasolle, vaikka toimintakykyindeksien arvot eivät täyttyisi.

Mikäli osavuorokautinen perhehoito alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden, lasketaan hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä osakuukaudelta jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä.

5.1.3. Lyhytaikaisen kokovuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito on lyhytaikaista ja kokovuorokautista. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan tulo-, läsnäolo- ja lähtöpäiviltä.

Hoitopalkkio €/pv/asiakas	Kulukorvaus €/pv/asiakas
52	32

5.1.4. Lyhytaikaisen osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoito on lyhytaikaista ja osavuorokautista, hoito toteutuu päivä- tai yöhoitona. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneilta osavuorokautisilta hoitopäiviltä.

Hoitopalkkio €/pv/asiakas	Kulukorvaus €/pv/asiakas
43	28

5.1.5. Kiertävän perhehoitajan hoitopalkkio ja kulukorvaus

Asiakkaan kotiin tulevalle kiertävälle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus toteutuneilta hoitopäiviltä. Kulukorvaus sisältää matka- ja ateriakulut.

Hoitoaika	Hoitopalkkio €/pv/asiakas	Kulukorvaus €/pv
alle 6 h/pv	43	28
≥ 6 h/pv	52	28

5.2. Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle maksetaan korvausta perhehoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista. Lyhytaikaisessa perhehoidossa käynnistämiskorvaus maksetaan tarpeen mukaan. Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa sijoitusvaiheessa tai sen aikana hoidon ja perhekodin käynnistämisen tai toiminnan kannalta **välttämättömät hankinnat**. Käynnistämiskorvauksen määrä arvioidaan ennen sijoitusta tai sen aikana. Hankinnat sovi-
taan *toimeksiantosopimuksessa tai myöhemmin* perhehoidosta vastaavan viranomaisen ja perhehoitajan kesken. Käynnistämiskorvausta maksetaan korkeintaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistama enimmäismäärä perhehoidossa olevaa henkilöä kohti. Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, asiakkaan tarpeisiin liittyvä välttämätön kalustaminen, vuodevaatteet. Hankinnat todennetaan tositteilla tai kuiteilla.

Käynnistämiskorvauksena tehdyt kaluste-, väline- ja muut vastaavat hankinnat ovat järjestäjätahon omaisuutta. Poistoaika on 4 vuotta siten, että kunakin vuonna poistuu neljäsosa (25 %) hankinnan arvosta. Mikäli perhehoito päättyy lyhemmän ajan kuluessa, voidaan sopia jäljellä olevan osan takaisinmaksusta (esim. pyytää perhehoitajalta ostotarjous) tai välineiden luovuttamisesta järjestäjätaholle. Näihin hankintoihin eivät kuulu kulutustavarat, joiden käyttöikä on 1-3 vuotta.

5.3. Oman auton käyttö ja matkakorvaukset

Perhehoitajalle maksetaan oman auton käytöstä matkakorvaus, joka on Kelan oman auton käytöstä korvaaman kilometrikorvauksen suuruinen. Matkakorvausta saa, kun kysymyksessä on perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa **ennalta sovittu matka**. Esimerkiksi perhehoitajan loman tai sairastumisen vuoksi perhehoitoasiakkaan siirrosta toiseen perhe-
kotiin tai palveluasumiseen aiheutuvat matkat, sekä matkat, jotka aiheutuvat perhehoitajan osallistumisesta heille järjestettyihin tilaisuuksiin, vertaistapaamisiin ja koulutukseen.

6. PERHEHOIDON KESKEYTYMINEN

6.1. Perhehoitajan oikeus vapaisiin ja korvaukset vapaan ajalta

Laki perhehoitolain muuttamisesta (510/2016) edellyttää sitä, että kunnan tai kuntayhtymän tulee järjestää perhehoitajalle mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana.

Jatkuvassa perhehoidossa vapaata kertyy **3 täyttä kalenteripäivää** kutakin sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana perhehoitaja on toiminut jatkuvana toimeksiantosopimus-
suhteisena perhehoitajana vähintään 14 vrk. Perhehoidossa olevien asiakkaiden määrä ei vaikuta kertyneiden vapaiden määrään. Vapaat voi pitää, kun lomaoikeus on kertynyt. Vapaita voi myös kerätä ja pitää yhtäjaksoisesti. Ne on kuitenkin pidettävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Perhehoitajalla on vastuu siitä, et-

tä hän käyttää oikeutensa vapaaseen. Perhehoitajan tulee sopia perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa hyvissä ajoin vapaiden käyttämisestä (vähintään 2 kk aikaisemmin).

Vapaapäiviksi luetaan ne kalenteripäivät, jolloin perhehoitaja on täysin vapaa tehtävästään. Asiakkaan siirtyessä vapaan ajaksi muuhun yksikköön, kotiin tai toiseen perhekotiin, ei asiakkaan tulo- tai lähtöpäivää lasketa perhehoitajan vapaapäiväksi, mikäli hän tosiasiallisesti vastaa perhehoidosta ko. päivinä. Mikäli perhehoitajan vapaat toteutetaan perhehoidon sijaisen avulla, ei sijaisen tulo- tai lähtöpäivää pääsääntöisesti lasketa perhehoitajan vapaapäiväksi, mikäli perhehoitaja tosiasiallisesti vastaa perhehoidosta ko. päivinä.

Jos asiakkaiden varahoito järjestetään perhehoitajan vapaan ajalle asumispalveluyksikössä, toisessa perhekodissa tai muualla (esim. omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkiot täysimääräisenä sekä 50 % kulukorvauksista.

Jos perhehoidon vapaat järjestetään perhehoidon sijaisen avulla perhehoitajan kotiin, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä.

Jos perhehoitajalla on ainoastaan lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaita, perhehoitajalle kertyy vapaata **2 täyttä kalenteripäivää** kutakin sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vrk. Lyhytaikaisen perhehoidon vapaat korvataan rahana **52 €/pv**. Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa pyritään sopimaan asiakkaiden hoitajaksot siten, että perhehoitaja voi pitää vapaansa ilman sijaisjärjestelyjä.

6.2. Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon vapaisa

Perhehoitajan vapaisiin ja sairauslomiin voidaan tarjota toimeksiantosopimussuhteinen **valmennettu** perhehoidon sijainen, joka toimii perhekodissa sijaisena perhehoitajan vapaan/sairasloman ajan. Perhehoidon sijaiselle laaditaan asiakaskohtainen toimeksiantosopimus sijaisena toimimisesta.

Mikäli lyhytaikaisesta perhehoidosta on sovittu toimeksiantosopimuksella ja jakso peruuntuu asiakkaasta johtuvasta syystä, toimeksiantosopimus raukeaa ko. asiakkaan kohdalta. Mikäli lyhytaikaisesta perhehoidosta on sovittu toimeksiantosopimuksella ja jakso peruuntuu perhehoitajasta johtuvasta syystä, toimeksiantosopimus raukeaa. Mikäli perhehoidon asiakas siirtyy toisaalle sijaistamisen aikana, perhehoidon toimeksiantosopimus ko. asiakkaan osalta raukeaa. Perhehoidon sijaiselle ei kerry perhehoidon vapaita sijaistamisen ajalta.

Perhehoidon sijaiselle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus seuraavan taulukon mukaisesti. Kulukorvaus sisältää matka- ja ateriakulut.

Vapaan sijaistamisaika	Hoitopalkkio €/pv/asiakas	Kulukorvaus €/pv
alle 8 h/pv	32	28
8 - alle 10 h/pv	42	28
≥ 10 h/pv	52	28

Mikäli perhehoidossa perhehoidon sijaisen vastuulla on ainoastaan yksi asiakas, ja ko. asiakkaan varahoitoa ei ole saatu järjestymään muilla keinoin, maksetaan perhehoidon sijaiselle hoitopalkkiota **52 €/pv** sekä kulukorvaus **28 €/pv**.

6.3. Toimeksiantosopimussuhteinen perhehoidon sijainen perhehoidon poikkeustilanteissa

Poikkeustilanteissa perhehoidosta vastaavan viranomaisen erityisellä harkinnalla voidaan perhekotiin tarjota toimeksiantosopimussuhteinen valmennettu perhehoidon sijainen lisäavuksi perhehoitajalle. Poikkeustilanne voi syntyä tilanteissa, joissa perhehoitoon joudutaan tilapäisesti sijoittamaan asiakas/asiakkaita ylipaikalle. Poikkeustilanne voi syntyä myös tilanteissa, joissa perhekotiin sijoitetun asiakkaan/asiakkaiden hoidon tarve lisääntyy väliaikaisesti (mm. epidemia).

Perhehoidon sijaiselle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus seuraavan taulukon mukaisesti niistä asiakkaista, jotka ovat perhehoidossa tilapäisesti ylipaikalla tai joiden hoidon tarve edellyttää lisäapua.

Vapaan sijaistamisaika	Hoitopalkkio €/pv/asiakas	Kulukorvaus €/pv
alle 8 h/pv	32	28
8 - alle 10 h/pv	42	28
≥ 10 h/pv	52	28

6.4. Perhehoitajan sairastuminen ja korvaukset sairausloman ajalta

Perhehoitajan sairastuessa siten, että työkyvyttömyys kestää enintään 3 kalenteripäivää, riittää perhehoitajan oma ilmoitus sairastumisestaan perhehoidosta vastaavalle viranomaiselle. Mikäli sairaus jatkuu yli 3 kalenteripäivää, on perhehoitajan toimitettava lääkärin tai terveydenhoitajan/sairaanhoitajan todistus työkyvyttömyydestä.

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan perhehoitoon sijoitettua asiakasta ja **sijaishoito järjestetään muualla kuin ko. perhekodissa**, maksetaan perhehoitajalle täysimääräinen hoitopalkkio ja kulukorvaus jatkuvan perhehoidon asiakkaista sairastumispäivältä ja seuraavilta **yhdeksältä arkipäivältä**. Mikäli sairaus jatkuu pidempään, kulukorvausta ja hoitopalkkiota ei makseta. Sairausajan korvausten maksaminen edellyttää vähintään yhden kuukauden mittaisen ajan toimeksiantosopimussuhteisena perhehoitajana toimimisen. Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaista ei synny oikeutta edellä mainittuihin sairausajan korvauksiin.

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan perhehoitoon sijoitettua asiakasta ja hoito järjestetään perhekotiin **perhehoidon sijaisen avulla**, maksetaan perhehoitajalle täysimääräinen hoitopalkkio ja kulukorvaus jatkuvan perhehoidon asiakkaista sairastumispäivältä ja seuraavilta yhdeksältä arkipäivältä. Mikäli sairaus jatkuu pidempään, kulukorvaus maksetaan täysimääräisenä, mutta hoitopalkkiota ei makseta.

Mikäli asiakkaan/asiakkaiden hoito jatkuu **perhekodissa perhehoitajan vastuulla sairastumisen ajan**, on perhehoitaja oikeutettu saamaan sairauspäivärahan sekä täysimääräisen hoitopalkkion ja kulukorvauksen hoitamisestaan perhehoidon asiakkaista.

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan Kelan sairauspäivärahaa omavastuuajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää) jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena. (Sairausvakuutuslaki 1963, 1 §). Sairauspäivärahaa haettaessa tarvitaan työkyvyttömyydestä lääkärintodistus. Kela arvioi ja päättää kuitenkin sairauspäivärahan maksamisesta.

6.5. Perhehoitajan koulutus, työnohjaus ja vertaistapaamiset

Perhehoitajan tilapäinen poissaolo tulee aina sopia erikseen perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa. Poissaolo voidaan hyväksyä esimerkiksi koulutuksen, työnohjauksen tai vertaisryhmätapaamisten perusteella. Poissaolo ei vaikuta maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Poissaoloja em. syistä voidaan hyväksyä korkeintaan 5 pv/kalenterivuosi. Varahoitojärjestelyistä sovitaan erikseen. Perhehoitaja huolehtii mahdollisista sijaiskuluista.

Toimeksiantosopimussuhteisille perhehoitajille, kiertäville perhehoitajille ja perhehoidon sijaisille järjestetään tarvittavaa täydennyskoulutusta ja työnohjausta. Koulutusta suunniteltaessa otetaan huomioon koulutustarpeet hyödyntäen ensisijaisesti jo tarjolla olevaa järjestäjätahon omaa koulutusta. Koulutus on maksutonta. Vertaistapaamisia järjestetään 1-2 x vuodessa. Koulutuksiin ja vertaistapaamisiin osallistumisista maksetaan Kelan kilometrikorvauksen mukainen matkakorvaus.

6.6. Perhehoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Maakunnan on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali-

ja terveystarkastuksia. Perhehoitajille, kiertäville perhehoitajille ja perhehoidon sijaisille tarjotaan mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen vähintään joka toinen vuosi. (Laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016 15 a §). Tarkastukset ovat perhehoitajille vapaaehtoisia.

6.7. Perhehoitajan oikeus omiin henkilökohtaisiin vapaisiin

Pääsääntöisesti hyväksytään vain toimeksiantosopimuksen mukaan kertyneet vapaat, sairausloma sekä perhehoitajien koulutuksesta, työnohjauksesta ja vertaistapaamisista aiheutuneet vapaat. Perustellusta syystä voidaan myöntää oikeus muun henkilökohtaisen vapaan pitämiseen korkeintaan 7 pv/kalenterivuosi, mikäli asiakkaiden hoito saadaan järjestyseen.

Lupa oman vapaan käyttämiseen ja sijaisjärjestelyihin on aina sovittava perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa hyvissä ajoissa etukäteen, ja sen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti. Oma vapaa on pyrittävä sijoittamaan jo kertyneen vapaan pitämisen jatkeeksi (asiakasnäkökulma).

Oman vapaan ajalta perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota ja kulukorvausta, mikäli hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä kuukaudesta lasketaan jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä. Vapaan alkamispäivä katsotaan perhehoitopäiväksi, josta maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus, vapaan päättymispäivää ei katsota perhehoitopäiväksi ja hoitopalkkiota ja kulukorvausta ei tältä päivältä makseta. Mikäli perhehoidon asiakkaat eivät siirry muualle perhehoitajan oman vapaan ajaksi, edellisestä poiketen kulukorvaus perhehoitajalle maksetaan täysimääräisenä ja sijaiskuluista vastaa perhehoidon järjestäjätaho.

6.8. Asiakkaasta aiheutuvat perhehoidon keskeytykset ja perhehoidon päättyminen

Jos **jatkuvan perhehoidon** asiakkaan hoito **keskeytyy** perhehoitajasta riippumattomasta syystä (hoidettavan sairaalahoito, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle asiakkaan poissaolojen ajalta hoitopalkkio täysimääräisenä ja 50 % kulukorvauksesta **korkeintaan 30 pv/kalenterivuosi**. Jos jatkuvan perhehoidon keskeytykset ylittävät 30 pv/kalenterivuosi, ei hoitopalkkiota ylimenevältä ajalta makseta. Kulukorvausta maksetaan 50 %, mikäli perhehoitaja pitää asiakkaalle huonetta varattuna ja perhehoito jatkuu keskeytyksen jälkeen. Muussa tapauksessa kulukorvausta ei ylimenevältä ajalta makseta. Asiakkaan tuloja lähtöpäivä maksetaan perhehoitajalle toteutuneina perhehoitopäivinä.

Irtisanomisajasta riippumatta **jatkuvan perhehoidon** toimeksiantosopimus **päättyy**, jos perhehoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Hoidettavan siirtyessä muihin palveluihin (esim. tehostettuun palveluasumiseen), hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksu päättyy em. tapahtumaa seuraavasta päivästä alkaen. Perhehoidon päättyessä hoidettavan kuolemaan, hoitopalkkio maksetaan 7 päivän ajalta, kulukorvausta ei makseta.

Jos **lyhytaikaisen perhehoidon** asiakkaan hoito **keskeytyy** perhehoitajasta riippumattomasta syystä (esim. asiakas siirtyy sairaalahoitoon tai haluaa keskeyttää perhehoidon jakson), ei hoitopalkkiota ja kulukorvausta keskeytyksen ajalta suoriteta). Asiakkaan tulo- ja lähtöpäivä maksetaan kuitenkin perhehoitajalle toteutuneina perhehoitopäivinä.

Mikäli **lyhytaikaisesta perhehoidosta** on sovittu toimeksiantosopimuksella, ja siinä sovittu jakso **peruuntuu** ikäihmisestä johtuvasta syystä, eikä tilalle pystytä osoittamaan/järjestämään uutta asiakasta, toimitaan seuraavasti:

- jos päätoiminen perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai – jakson peruuntumisesta ≥ 3 pv ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
- jos päätoiminen perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai – jakson peruuntumisesta < 3 pv ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitajakson mukaisesti, kuitenkin enintään 3 hoitopäivältä.

7. PERHEHOIDON TUKI JA OHJAUS

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään Perhehoitolaissa, lähemmin niistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Perhehoidosta vastaava viranomainen tekee perhekotiin säännöllisiä ohjaus-, tuki- ja valvontakäyntejä, muu yhteydenpito tapahtuu puhelimitse tai sähköpostilla. Ohjaus- ja valvontakäynneillä voidaan päivittää tehty toimeksiantosopimus ja perhehoidon hoito- ja palvelusuunnitelma, mikäli asiakkaan hoitoisuus on muuttunut. Ohjauskäynneillä huomioidaan myös perhehoitajan työssä jaksamisen tuki ja täydennyskoulutustarpeet.

8. PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA JA VAKUUTUKSET

8.1. Perhehoitajan eläketurva

Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti, ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaislaissa (549/2003). Eläkkeelle siirtymisestä on perhehoitajan tiedotettava hyvissä ajoin viranomaiselle.

8.2. Perhehoitajan vakuutukset

Perhehoitajat on vakuutettu työssä tapahtuvan tapaturman varalta. (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459, Perhehoitolaki 263/2015 20 §). Perhehoitoon sijoitetun asiakkaan aiheuttamiin vahinkoihin ei järjestävällä taholla ole erillistä vakuutusta, mutta tilanne ja olosuhteet huomioiden voidaan osallistua ikäihmisen aiheuttaman pienehkön vahingon korvaamiseen. Vahingon sattuessa tulee asiasta ilmoittaa välittömästi perhehoidosta vas-

taavalle viranomaiselle, jonka harkinnan perusteella korvaus suoritetaan. **On kuitenkin suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii itse laajennetun kotivakuutuksen.**

9. YHTEISTYÖ

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidossa olevan asiakkaan, asiakkaan lähiomaisten, perhehoidosta vastaavan viranomaisen ja muiden ennalta sovittujen yhteistyötahojen kanssa.

Yhteydenpito perhehoidosta vastaavaan viranomaiseen:

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista (Perhehoitolaki 263/2015, 21 §).

Perhehoitajan tulee ilmoittaa

1. asiakkaan toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset
2. asiakkaan poissaolot perhehoidosta
3. asiakkaan menehtyminen perhehoidossa
4. perhehoitajan sairastumiset tai muut esteet perhehoitajana toimimiseen
5. perhehoitajan vapaat ja vapaiden järjestelyt
6. perhehoitajan aikomus oman auton käyttöön asiakasajossa
7. muutokset perhehoidossa ja muut mahdolliset tärkeät perhehoitoon vaikuttavat seikat

10. SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS

Perhehoitajalla on vaitiolovelvollisuus mikä tarkoittaa sitä, että asiakkuuden perusteella saatuja tietoja ei saa ilmaista sivullisille. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää myöskään omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään. Jos asiakkaalla ei ole edellytyksiä arvioida suostumuksensa merkitystä, tietoja voi antaa hänen laillisen edustajansa suostumuksella. Salassapitovelvollisuus jatkuu perhehoitajana toimimisen päättymisen jälkeenkin.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 sisältää tarkemmat säädökset salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta.

11. PERHEHOIDON ASIAKASMAKSUT

Perhehoidon asiakasmaksut tarkentuvat uuden asiakasmaksulain tullessa voimaan.

11.1. Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksu ja käyttövara

Jatkuvassa perhehoidossa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksutaksaa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734)

11.1.1. Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu

Jatkuvan perhehoidon asiakkaalta perittävä kuukausimaksu määräytyy hänen maksukykynsä mukaan ja voi olla enintään 85 % perhehoidossa olevan nettokuukausituloista.

Jos jatkuvassa perhehoidossa oleva on välittömästi ennen perhehoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa ja hänen kuukausitulonsa ovat suuremmat kuin puolison kuukausitulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Perhehoidossa olevalta perittävä maksu voi tällöin olla enintään 42,5 prosenttia edellä mainituin perustein yhteenlasketuista nettokuukausituloista.

Jos jatkuvassa perhehoidossa olevan asiakkaan puoliso on myös jatkuvassa perhehoidossa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa, peritään perhehoidon asiakkaalta kuukausimaksua hänen maksukykynsä mukaan kuitenkin enintään 85 % nettokuukausituloista.

Jatkuvan perhehoidon asiakasmaksun määräytyminen perhehoidon tulo- ja lähtöpäivältä esitetään alla olevassa taulukossa.

Perhehoitoon tulopäivä	Asiakas maksaa tulopäivältä perhehoidon asiakasmaksun
Perhehoidosta lähtöpäivä kotiin tai omaisen luo (perhehoito päättyy)	Asiakas maksaa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksun
Perhehoidosta lähtöpäivä laitoshoittoon tai palveluasumiseen	Asiakas ei maksa lähtöpäivältä perhehoidon asiakasmaksua

Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

11.1.2. Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu asiakkaan poissaolon ajalta

(Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912 § 32)

Perhehoidon keskeytyessä **asiakkaan kotiloman vuoksi** yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta (tähän ei lasketa lähtöpäivää). Yhtäjaksoisuuteen ei vaikuta se, osuuko keskeytys laskutuskauteen tai kalenterikuukauteen. Jos keskeytys kestää yhtäjaksoisesti koko kuukauden (kuukaudenmittaisen ajanjakson = 30 pv) maksua ei peritä lähtöpäivää lukuun ottamatta lainkaan.

Mikäli perhehoito keskeytyy **alla mainituista syistä**, toimitaan seuraavasti:

- perhehoidon keskeytyessä mm. asiakkaan tai perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas siirtyy väliaikaisesti laitoshoittoon tai palveluasumiseen, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivää ei myöskään laskuteta).
- perhehoidon keskeytyessä perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas siirtyy väliaikaisesti kotihoidon palvelujen piiriin, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivä laskutetaan).
- perhehoidon keskeytyessä perhehoitajan sairastumisen tai perhehoitajan vapaan vuoksi, ja asiakas lähtee sen vuoksi kotilomalle, ei poissaoloajalta peritä perhehoidon asiakasmaksua (lähtöpäivä laskutetaan).

Perhehoitoon tulopäivästä peritään aina perhehoidon asiakasmaksu.

$\frac{\text{perhehoidon kk-maksu}}{\text{kk} - \text{kalenteripäivät}} \times (\text{toteutuneet perhehoidon päivät} + \text{kyseiselle kuukaudelle osuvat omavastuupäivät})$

11.1.3. Jatkuvan perhehoidon asiakkaan kuukausimaksu osakuukauden ajalta

Kun jatkuva perhehoito alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden määräytyy maksu tältä osakuukaudelta seuraavasti:

$\frac{\text{perhehoidon kk-maksu}}{\text{kk} - \text{kalenteripäivät}} \times \text{toteutuneet perhehoidon päivät}$

Perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena, jos asiakas siirtyy jatkuvasta perhehoidosta suoraan laitoshoitoon tai palveluasumiseen, ei lähtöpäivää lasketa mukaan toteutuneisiin perhehoidon päiviin.

11.1.4. Asiakkaan käyttövara jatkuvassa perhehoidossa

Perhehoitoon sijoitetun käyttövara on tarkoitettu hänen yksityiseen käyttöönsä hänen toiveensa ja mieltymystensä mukaan. Mikäli asiakkaan käytössä olevat varat annetaan perhehoitajan valvontaan, tulee varojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista sopia perhehoidosta vastaavan viranomaisen ja asiakkaan asioiden hoitajana olevan lähiomaisen tai edunvalvojan kanssa.

Asiakkaalle on jätettävä käyttövaroiksi vähintään 15 prosenttia nettotuloista, kuitenkin vähintään **108 €/kk** (Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta). Perhehoidon asiakkaille tämä käyttövara tulee jäädä myös, kun huomioidaan asiakkaan edellisen vuoden reseptiin perustuvat lääkemenot (asiakkaan omavastuu kuukautta kohti laskettuna).

11.2. Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu

Lyhytaikaisesta perhehoidosta asiakasmaksu peritään toteutuneilta perhehoidon päiviltä. Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksu on **25,50 €/pv**.

Mikäli lyhytaikaisen perhehoidon perusteena on omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävä palvelu, peritään asiakkaalta Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/ 734 § 6 b määritelty asiakasmaksu.

Lyhytaikaiseen perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena jos asiakas siirtyy lyhytaikaisesta perhehoidosta suoraan osastohoitoon tai palveluasumiseen, ei lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksua peritä lähtöpäivältä.

11.3. Osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksu

Jatkuvassa ja lyhytaikaisessa osavuorokautisessa perhehoidossa asiakkaalta peritään **18,25 €/pv.**

Jos osavuorokautisen perhehoidon perusteena on omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävä palvelu, osavuorokautisen perhehoidon kaksi hoitopäivää korvaa yhden lakisääteisen omaishoidon vapaapäivän. Asiakkaalta peritään Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/ 734 § 6 b määritelty asiakasmaksu.

Osavuorokautiseen perhehoitoon tulopäivä ja perhehoidosta lähtöpäivä katsotaan perhehoitopäiviksi. Poikkeuksena jos asiakas siirtyy osavuorokautisesta perhehoidosta suoraan osastohoitoon tai palveluasumiseen, ei osavuorokautisen perhehoidon asiakasmaksua peritä lähtöpäivältä.

11.4. Asiakkaan kodissa tapahtuvan perhehoidon asiakasmaksu

Asiakasmaksua määriteltäessä otetaan huomioon, että hoito tapahtuu asiakkaan omalla kustannuksella tilojen, aterioiden ja tarvikkeiden osalta, eikä hoito vaadi myöskään kuljetuksen järjestämistä. Asiakkaan kodissa tapahtuvasta lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään **12 €/pv**, jos hoitoaika on < 6 h. Jos hoitoaika on \geq 6 h/pv, peritään **18 €/pv**.

11.5. Muuta asiakasmaksuista

Perhehoidon asiakasmaksuun sisältyvät päivittäinen hoiva ja huolenpito, asuminen perhehoidossa, ravintomenot, kodinhoito, pyykkihuolto, liinavaatteet, yhteiskäytössä olevat ihon- ja hiustenpesuaineet. Perhehoidossa asiakas maksaa itse omat terveydenhuollon menonsa, mm. lääkärin vastaanottokäynnit, hammashoidon, sairaalahoidon, yksilöfysioterapian ja reseptilääkkeet sekä Kelan korvaaman sairaanhoitoon tai kuntoutukseen liittyvän matkan omavastuusuuden sekä muut henkilökohtaiset hankintansa ja menonsa.

Perhehoidon asiakkaalta ei peritä päällekkäin seuraavia avohuollon asiakasmaksuja: tarvittavat apuvälinearviointikäynnit, päivätoiminta kuljetuksineen sekä asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset kotihoidon käynnit. Perhehoidon asiakkaalla on mahdollisuus saada lääkinnällisenä kuntoutuksena maksutta lainaan apuvälinelainaamosta tarvitsemansa henkilökohtaiset apuvälineet.

Mikäli jatkuvan perhehoidon asiakas siirtyy potilaaksi perusterveydenhuollon laitoshoidon, peritään asiakkaalta toteutuneista laitoshoidon päivistä pitkäaikaisen laitoshoidon maksu (vaikka laitoshoidon jakso olisi lyhyt).

Mikäli asiakkaan tulot eivät riitä perhehoidon maksuihin, selvitetään asiakkaan taloudellinen tilanne. Tämä voi johtaa perhehoidon maksun tarkistamiseen.

12. PERHEHOITOASIAKKAAN KULJETUS

Perhehoitajalle korvataan matkakustannukset, jotka aiheutuvat perhehoitajan lomasta tai sairastumisesta johtuvasta perhehoitoasiakkaan siirrosta toiseen perhekotiin tai palveluasumiseen. Matkasta on sovittava etukäteen perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa.

Muut matkat esim. kotilomat, omaisen luona käynnit, lääkärin vastaanotto- ja poliklinikakäynti (KELAN korvausmahdollisuus) tulee asiakkaan ensisijaisesti kustantaa itse. Asiakkaan ja perhekodin muista yhteisistä matkoista esim. ostoksille ja virkistystilaisuuksiin sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa yhdessä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa. Järjestäjätaho ei vakuuta perhehoidossa olevaa henkilöä matkalla sattuneiden tai muiden tapaturmien varalta.

Perhehoitoasiakkaan on mahdollisuus hakea SHL:n mukaista kuljetuspalvelua. Perhehoidossa olevalla henkilöllä saattaa myös olla oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun.

13. ASIAKKAAN LÄÄKEHOITO PERHEKODISSA

Perhehoidossa noudatetaan voimassa olevaa lääkehoidon ohjeistusta. Perhekodissa lääkehoito hoidetaan yhteistyössä kotihoidon kanssa. Perhehoitajille voidaan tarjota lääkehoitoon liittyvää koulutusta tarpeen mukaan.

Lääkehoitoon kouluttamattoman perhehoitajan lääkehoidon osaaminen varmistetaan perehdyttämällä ja tarpeen mukaisilla näytöillä, joiden perusteella perhehoitajalle myönnetään oikeus antaa valmiiksi annosteltuja lääkkeitä luonnollista reittiä käyttäen (lukuun ottamatta PKV-lääkkeitä). Perehdytyksen ja näytön jälkeen voidaan myöntää myös harkinnalla lupa ihonalaisen injektioon (Klexane ja insuliini) pistämiseen. (EPSHP Turvallinen lääkehoito 23.1.2013)

Lääkehoitoon koulutetulle perhehoitajalle (mm. lähihoitaja) lääkehoidon luvat myönnetään EPSHP:n lupakäytäntöjä noudattaen.

14. HOITOTARVIKEJAKELU

Perhehoidon asiakas on oikeutettu saamaan hoitotarvikejakelun tarvikkeita hoitotarvikejakeluohjeen mukaan. Mikäli asiakas on uusi asiakas eikä aikaisemmin saanut tarvikkeita, tehdään **lähete** hoitotarvikejakeluun.

15. PERHEHOIDON ASIAKKAAN YKSITYISVARAT JA OMAISUUSLUETTELO

Perhehoidon asiakkaan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänen omaiselleen/edunvalvojalleen. Jos asiakkaalla on edunvalvoja, tulee perhehoitajan neuvotella asiakkaan varojen käyttöä koskevista periaatteista edunvalvojan kanssa.

Jatkuvan perhehoidon asiakkaan perhehoitokodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluettelo. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää omaisuusluettelo yhdessä omaisen, edunvalvojan tai perhehoidosta vastaavan viranomaisen kanssa.

16. ASIAKKAAN EDUNVALVONTA

Perhehoidossa olevalle henkilölle nimetään tarvittaessa edunvalvoja, mikäli henkilö ei kykene itse valvomaan etuaan ja huolehtimaan itsestään. **Perhehoitaja ei voi toimia perhehoitoon sijoitetun edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana.**

17. ASIAKKAAN VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Jos asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun, hän voi pyytää sosiaaliasiamiestä toimimaan sovittelijana. Sosiaaliasiamies seuraa asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä.

18. ASIAKKAAN KUOLEMA PERHEHOITOKODISSA

Perhehoitaja soittaa 112:en ja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä. Poliisityöpari tulee perhehoitajan kotiin, toteaa tapahtuneen, ja samalla pois suljetaan mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään terveydenhuollon toimipisteeseen, missä lääkäri arvioi kuolinsyyn ja vahvistaa kuoleman.

Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja perhehoidosta vastaavalle viranomaiselle. Tarvittaessa perhehoidosta vastaava viranomainen ottaa yhteyttä asiakkaan omaisiin ja keskustelee heidän kanssaan sekä järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen tai on itse perhehoitajan tukena asiakkaan poisnukkumisen johdosta.